

Een nieuw belastingstelsel, mean en lean

26 april 2011

Staatssecretaris Weekers van Financiën heeft op 14 april de fiscale agenda naar de Tweede Kamer gestuurd. Die agenda bevat een toekomstvisie op ons belastingstelsel. Dat moet eenvoudiger, meer solide en fraudebestendiger worden, om de Nederlandse economie sterker te maken. Het kabinet wil dat werken en ondernemen lonender worden en dat fraude hard wordt aangepakt. De fiscale agenda vertaalt deze uitgangspunten, naar diverse gewenste aanpassingen van ons belastingstelsel.

'In een snel veranderende wereld hangen werkgelegenheid en welvaart meer dan ooit af van de concurrentiekracht van Nederland. Nederland heeft met internationale concerns, een gunstige ligging en vestigingsklimaat en een goed opgeleide beroepsbevolking een goede uitgangspositie. Het kabinet wil deze goede positie van Nederland verzekeren, uitbreiden en versterken. Met een actiever Nederland verbetert de concurrentiekracht. Burgers en bedrijven moeten worden uitgedaagd om het beste uit zichzelf te halen. Werken en ondernemen moet daarvoor lonender worden. Daarbij past een slanke overheid. Een overheid die zich vooral beperkt tot het zo goed mogelijk uitvoeren van de essentiële overheidstaken'.

In de fiscale agenda worden deze uitgangspunten van het kabinet vertaald naar ons belastingstelsel. Het huidige stelsel neemt de burger te veel aan de hand. Het kabinet wil af van de idee dat het fiscale instrument de oplossing is voor alles. Door het belastingstelsel juist 'lean en mean' te houden, krijgen burgers en bedrijven maximaal de ruimte om zichzelf te ontplooiën. En daarmee de Nederlandse economie sterk te maken.

De beleidsvisie op het Nederlandse belastingstelsel steunt op drie uitgangspunten: eenvoud, soliditeit en fraudebestendigheid. Deze uitgangspunten vergroten de bijdrage van het belastingstelsel aan de concurrentiekracht van Nederland.

Deze beleidsvisie wordt uitgewerkt in vijf verschillende onderdelen.

1. Verschuiving van directe naar indirecte belastingen

- Het kabinet wil de belasting op arbeid verlagen en de belasting op consumptie verhogen. De tarieven in de inkomstenbelasting kunnen omlaag door de BTW te verhogen. Met de hogere BTW-opbrengst kan ook een aantal rijksbelastingen worden afgeschaft. Denk aan de verpakkingen- en frisdrankenbelasting.

Het kabinet wil nog deze regeringsperiode een eerste stap zetten door een beperkte verhoging van het lage BTW-tarief, met 2% tot 8%. Op langere termijn kan gedacht worden aan het ineen schuiven van het lage en hoge BTW-tarief.

- Onderzocht wordt of de kleine ondernemersregeling (KOR) in de BTW niet vereenvoudigd kan worden door als criterium niet meer de verschuldigde BTW, maar een omzetgrens te gebruiken. Voor een nieuwe KOR is Europese goedkeuring nodig. Bekeken wordt of BTW-suppleties onderdeel kunnen gaan uitmaken van de reguliere BTW-aangifte, zodat suppleties in het geautomatiseerde proces mee kunnen lopen.
- Voor de afdracht van de BTW blijft het kwartaal als basistijdvak gehandhaafd, maar een maandaangifte kan dwingend worden voorgeschreven bij bedrijven die vaker onjuiste aangiften en/of afdrachten doen.
- In de inkomstenbelasting wordt gestreefd naar minder aftrekposten, minder heffingskortingen en een tariefsverlaging. Bekeken wordt of fiscale kindregelingen eenvoudiger kunnen worden en beter gericht op het bevorderen van arbeidsparticipatie.
- Onderzocht wordt of het defiscaliseren van partneralimentatie haalbaar is, en of een verdere aftrekbeperking mogelijk is bij de uitgaven voor specifieke zorgkosten. De bedoeling is om kosten die doorgaans ook door niet chronische zieken en gehandicapten worden gemaakt, van aftrek uit te sluiten.

2. Vennootschapsbelasting

- Er komt een renteaftrekbeperking om een excessieve renteaftrek door overnameholdings te beperken. Als de overnameholding wordt opgenomen in een fiscale eenheid met de overgenomen vennootschap, kan de holding die rentelasten niet meer verrekenen met de winsten van de BV die zij heeft overgenomen, maar uitsluitend nog met 'eigen' winst. Deze renteaftrekbeperking gaat gelden voor groepsrente, rente op leningen die in concernverband zijn afgesloten, maar ook voor rente die aan derden verschuldigd is. Voor de renteaftrekbeperking komt er een drempel van € 500.000, en de aftrekbeperking wordt alleen toegepast voor zover de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen van de fiscale eenheid (na de overname) een bepaalde nog vast te stellen verhouding te boven gaat. Daarbij zal rekening gehouden worden met de gevolgen van het zogenoemde goodwillgat.
- De regeling voor verlies uit een vaste inrichting gaat op de helling. De voor- en nadelen uit een vaste inrichting worden niet langer gerekend tot de grondslag van heffing in Nederland, die resultaten worden uit de wereldwinst geëlimineerd. Verliezen van vaste inrichting komen in beginsel niet meer ten laste van de Nederlandse winst. Een uitzondering gaat gelden voor verlies uit zo'n vaste inrichting dat definitief is geworden, vergelijkbaar met een verlies bij liquidatie van een deelneming.
- Voor beide hiervoor genoemde maatregelen zal in het derde kwartaal van dit jaar een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer worden ingediend. Als beide maatregelen worden doorgevoerd, kan het Vpb-tarief verlaagd worden tot 24%.
- Afschaffing van de dividendbelasting is vanwege het budgettaire belang niet aan de orde.

3. IB-ondernemers

- Financiën gaat verkennen of er een aparte winstbox in de inkomstenbelasting kan worden ingevoerd. Een vierde box, waarbij de winst uit onderneming een eigen tariefstructuur krijgt en de huidige ondernemersfaciliteiten vervallen en vertaald worden in een lager tarief. De staatssecretaris zal in de eerste helft van 2012 met een verkennende nota komen over de mogelijkheden van zo'n aparte winstbox.

- De ondernemersfaciliteiten worden meer gericht op groeiende ondernemers. De eerste stap in dat kader wordt de omzetting van de zelfstandigenaftrek in 2012 naar een vaste basisaftrek van ongeveer € 7.200. Daarboven blijft de MKB-winsvrijstelling gelden.

4. De loonsomheffing

- Financiën wil de invoering van een loonsomheffing nader bezien. De staatssecretaris verwacht de uitkomsten van deze verkenning in het najaar van 2011 naar de Tweede Kamer te sturen.

5. Verkeer tussen Belastingdienst en belastingplichtigen

- Het kabinet ziet volop mogelijkheden om de communicatie tussen Belastingdienst en belastingplichtigen verder te vereenvoudigen. Daarbij zal optimaal worden gebruik gemaakt van digitale hulpmiddelen, zoals een persoonlijke internetpagina.
- Het formele belastingrecht zal worden aangepast om deze ontwikkeling te ondersteunen. Bijvoorbeeld door invoering van zoveel mogelijk gelijke procedures voor correctie van een aangifte of aanslag.
- De staatssecretaris bekijkt of de termijnen van navordering, ambtshalve vermindering en bewaarplicht voor goedwillende burgers verkort kunnen worden. Voor kwaadwillende burgers zal de navorderingstermijn niet korter worden en zij krijgen ook niet de voordelen die vereenvoudiging in de regelgeving kan opleveren.
- Er worden maatregelen genomen om de mogelijkheden tot belasting- en toeslagenfraude te verminderen. Geconstateerde fraude zal stevig worden aangepakt. De Belastingdienst heeft per 1 maart 2011 een 'anti-fraude box' ingesteld voor de aanpak van systeemfraude. Fraudeurs verliezen per direct het recht op voorlopige teruggaaf. Ook zal een voorlopige teruggaaf voortaan worden geweigerd als over voorgaande jaren ten onrechte geen aangifte is ingediend.
- De dienstverlening van de Belastingdienst wordt gedifferentieerd, om zo risicogroepen aan extra toezicht te onderwerpen. Het gebruik van één rekeningnummer wordt verplicht. Fraudegedrag in het verleden gaat meewegen voor het – gedurende een bepaalde periode – ontzeggen van rechten. Een wijziging van gegevens van belastingplichtigen en toeslaggerechtigden zal via DigiD gaan plaatsvinden.
- De aftrekposten waarvoor een voorlopige teruggaaf kan worden aangevraagd, wordt beperkt tot posten die betrekking hebben op de vaste (maandelijkse) uitgaven.
- Het systeem van rentevergoedingen in het verkeer tussen de Belastingdienst en de belastingplichtige wordt herzien om bankieren bij de Staat te voorkomen. Ook de datum voor de renteberekening wordt aangepast: voor de inkomsten- en de vennootschapsbelasting wordt dat verschoven van 1 januari na afloop van het belastingjaar naar 1 juli. De systematiek van het in rekening brengen van rente bij te laat betalen blijft gelijk. De nieuwe renteregeling moet per 1 januari 2013 in werking treden.

Overige aspecten

- De vitaliteitsregeling gaat de spaarloon- en levensloopregeling vervangen. Deze aanpassing is al voorzien in het Regeerakkoord, maar daarover bestaat nog geen definitief beeld.

- Het vaste forfaitair rendement van 4% in box 3 wordt niet gewijzigd en evenmin voor bepaalde inkomsten variabel gemaakt.
- Onder de huidige wettelijke regeling zijn vorderingen en schulden die voortvloeien uit het wettelijk erfrecht gedefiscaliseerd. De staatssecretaris wil deze regeling uitbreiden tot gevallen waarin op grond van een testament een materieel vergelijkbare situatie ontstaat. Denk aan de partiële verdelingen van een nalatenschap, (keuze-)legaten tegen inbreng van de waarde, vruchtgebruiktestamenten. De langstlevende partner die een vruchtgebruik heeft geërfd, moet voortaan de volle waarde aangeven van de bezittingen waar het vruchtgebruik op rust. Daardoor hoeft niet langer de waarde van het vruchtgebruik te worden berekend. Deze wijziging wordt meegenomen in het Belastingplan 2012.

De fiscale agenda biedt ook nog een tijdschema voor de aankondiging en invoering van de diverse voorstellen. De eerste resultaten zijn voorzien in het derde kwartaal van 2011.

Commentaar

De fiscale agenda van Weekers sluit goed aan op de vele wensen die de afgelopen jaren over een aanpassing van ons belastingstelsel naar voren zijn gebracht. Een verschuiving van directe naar indirecte belastingen is alom internationaal aanvaard, maar één BTW-tarief lijkt – ook in Europees perspectief – onhaalbaar. Ondernemers worden ook in deze fiscale agenda weer veel vriendelijker behandeld dan werknemers: een aparte winstbox met lagere tarieven dan voor inkomsten uit arbeid (nog) meer belastingplichtigen doen besluiten om ondernemer te worden. Voor kleinere MKB-ondernemers is de agenda niet zo positief: de zelfstandigenaftrek wordt vervangen door een vaste (niet geïndexeerde?) basisaftrek van € 7.200 per jaar. Dat is minder dan de zelfstandigenaftrek nu oplevert. Goede kans dat met het afschaffen van de zelfstandigenaftrek ook het urencriterium kan vervallen.

De aanpassingen van de vennootschapsbelasting vormen een herhaling van zetten: de renteaftrekbeperkingen voor overnameholdings en het uitsluiten van de bedrijfsresultaten van buitenlandse vaste inrichtingen zijn al eerder aangekondigd. Een tariefsverlaging naar 24% is wel nieuw.

De beleidsnotitie van staatssecretaris Weekers vult de fiscale agenda van veel ondernemers én hun financiële adviseurs voor de komende twee, drie jaar. Zelfs als maar de helft van de geopperde plannen en voorstellen tot uitvoering komt.